

Județele din vestul României, după Tratatul de Pace de la Trianon

Prof. univ. dr. habil. Corneliu Pădurean

În ziua de 9 noiembrie 1918, Consiliul Național Român Central de la Arad, a înaintat guvernului maghiar o notă ultimativă, prin care se solicita, în baza dreptului la autodeterminare a popoarelor, preluarea puterii depline de guvernare asupra teritoriilor locuite de către românii din Transilvania și Ungaria.

Comitatele vizate în textul ultimatumului pentru a intra sub autoritatea administrației românești erau: Alba Inferioară, Arad, Békés (Bichiș – părți din comitat), Bihor, Bistrița – Năsăud, Brașov, Caraș – Severin, Csanád (Cenad – părți din comitat), Ciuc, Cluj, Făgăraș, Hunedoara, Maramureș, Mureș – Turda, Odorhei, Sălaj, Satu-Mare, Sibiu, Solnoc – Dăbâca, Târnava Mică, Târnava Mare, Timiș, Trei Scaune, Torontal, Turda – Arieș, Ugocea (părți din comitat).

Pentru soluționarea acestei solicitări, s-a decis organizarea la Arad, a unor tratative între reprezentanții guvernului maghiar și ai românilor din Transilvania, Banat și Ungaria. Desfășurate în zilele de 13 – 14 noiembrie 1918, acestea nu au dat satisfacție nici uneia dintre cele două delegații. S-a convenit că problema urma să fie rezolvată la conferința de pace ce urma a fi convocată.

La 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, Adunarea reprezentanților tuturor din Transilvania, Banat și Ungaria, prin Rezoluția adoptată, a confirmat încă o dată, dorința ca cele 26 de comitate amintite în ultimatumul din 9 noiembrie, să intre sub administrație românească și să se unească cu Regatul României.

Tratatul de la Versailles din anul 1919, a recunoscut justetea cererilor exprimate la 1 Decembrie 1918 la Alba Iulia, iar Tratatul de Pace de la Trianon, din 4 iunie 1920, a stabilit granița de est a Ungariei cu Regatul României.

După semnarea Tratatului de la Trianon, autoritățile maghiare a organizat un recensământ al populației și a unităților administrative rămase în Ungaria. Tabelul de mai jos, ne prezintă situația județelor de la granița de vest a României și măsura în care a fost îndeplinită dorința românilor, referitoare la teritoriile care trebuiau să intre sub administrație românească, în baza dreptului istoric. Cifrele au fost stabilite prin raportarea la recensământul din anul 1910¹.

Județul	Teritoriu și populația care a revenit României	Teritoriu și populația care a revenit Ungariei
Arad	5.666 kmp. – 95,4%	270 kmp. – 4,6%
	330.868 loc. – 94,2%	20.354 loc. – 5,8%
Békés	-	3.670 kmp. – 100%
	-	298.710 loc. – 100%
Bihor	7.855kmp. – 74%	2.754 kmp. - 26,0%
	424.296 loc. – 72,9%	157.836 loc. – 27,1%
Cenad	245 kmp. – 14,2%	1.469 kmp. - 85,7%
	2.3326 loc. – 16,0%	121.922 loc. – 84,0%
Satu Mare	4.373 kmp – 71,6%	1.731 kmp. – 28,5%
	252.513 loc. – 69,8%	109.227 loc. – 30,2%

¹ Magyar Statisztikai Közlemények, új sorozat, 69, Az 1920. évi Népszámlálás, első rész, Budapest, 1923, p. 23.